

200-РІЧНОМУ ЮВІЛЕЮ ВОЛИНСЬКОГО ЛІЦЕЮ

Такий визначній даті в історії нашої альма-матер приурочене об'ємне, естетично оформлене сувенірне видання «Ювілей 200-ліття Волинського ліцею у культурно-освітньому просторі України». Над книгою працювала редакційна рада, очолювана ректором академії, професором Афанасієм Ломаковичем. До її складу увійшли проректори навчального закладу Валентина Бенера, Марія Боднар і Микола Сиротюк, науковці-історики Ірина Скакальська, Володимир Собчук і Олександр Соловей, представники педагогічної науки Микола Курач і Людмила Врочинська, фахівці-філологи Олег Васишин і Лілія Невідомська, головний редактор газети «Замок» Анатолій Багнюк і куратор музеїв академії Валентина Шпак.

Видання побачило світ у видавництві «Місіонер» (м.Жовква, Львівська область). Партнерами цього видавничого проєкту виступили Кременецька міська рада, Сенат Республіки Польща та громадське об'єднання «Допомога поляка на Сході». Автори-упорядники книги — Афанасій Ломакович, Марія Боднар, Олег Васишин і Володимир Собчук. Літературне редагування здійснила Лілія Невідомська, а художньо-технічне — Роман Скиба. Комп'ютерну верстку забезпечила Неля Мазула, коректуру — Роман Дубровський.

Це історичне презентаційне видання присвячене 200-літтю Волинського ліцею у Кременці, який спільно з Волинською гімназією був предтечею низки відомих навчальних закладів — історичних попередників нинішньої гуманітарно-педагогічної академії. Книга знайомить чи-

тача з історією багатьох освітніх інституцій, що функціонували в архітектурному комплексі Єзуїтського колегіуму та заклади і формували культурно-освітні традиції нашого краю. Масштабно висвітлюється багатогранна діяльність сучасної гуманітарно-

педагогічної академії з підготовки фахівців для національної школи. Подається тематична інформація про роботу її структурних підрозділів, професійні будні та творчі пошуки науково-педагогічних і адміністративно-технічних працівників, про вагомий здобуток різних поколінь випускників. В анотації видання зазначається: «Академічна спільнота робить усю від неї залежне, щоб наш навчальний

заклад, як і впродовж сотень років, залишався справжнім храмом освіти і науки».

Ректор академії, професор Афанасій Ломакович у вступному слові наголошує: «Могутня аура та високий науковий потенціал Волинського ліцею були дієвим важелем того, що вища школа у Кременці стала першовитоком Університету св. Володимира (нині — Київського національного університету ім. Тараса Шевченка) та Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Інколи Кременець називають маленькою Швейцарією, а ще його можна вважати своєрідними історичними дверима у Європу та європейську освіту».

У книзі опубліковане звернення Міністерства освіти і науки України до колективу академії, де, зокрема, го-

вориться: «Сьогодні пріоритетним напрямком діяльності закладу є підготовка висококваліфікованих працівників освітньої галузі. Тенденції розвитку академії, яка успішно інтегрується в європейський та світовий науково-освітній простір, полягають у зміцненні її високого статусу і стабільних позицій на національному ринку освітніх послуг, співпадають із тенденціями та можливостями соціально-економічного і духовно-культурного розвитку краю, відповідають освітнім потребам не лише регіону, а й держави в цілому».

Ректор Київського НУ ім. Тараса Шевченка, академік Леонід Губерський підкреслює: «Ваш навчальний заклад за всю свою історію існування успадкував кращий досвід від освітніх інституцій, що складають літописну книгу становлення вищої освіти у краї. Знаменним є той факт, що історія наших навчальних закладів тісно взаємопов'язана. Заснування Київського університету ім. Тараса Шевченка бере свій початок від 1833 року на базі перенесеного до м. Києва Волинського ліцею. Ми бережемо пам'ять про історію заснування альма-матер. Сьогодні у Музеї нашого університету зберігаються експонати, які було перевезено із Волинського ліцею».

Продовжує думку свого київського колеги ректор Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка, професор Богдан Буяк: «Від Волинського ліцею — знаменитих Волинських Афін — пішов і Кременецький учительський інститут, і міжнародний флагман гуманітарної освіти — Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка, і сучасна Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка... І в усі часи, незалежно від зміни устрою і назви, наша пра-альма-матер, наш спільний навчальний заклад мав дуже важливу і складну місію: бути форпостом знань і зберігати самобутність, бути

на межі Сходу і Заходу і бути центром, за Шевченковими настановами, «і чужого навчатися, і свого не цуратися», брати найкраще, найпрогресивніше тогочасної світової науки — і віднаходити, збирати, вивчати і зберігати, пропагувати своє, українське, плекати вітчизняні таланти».

Ювілейне видання включає вищезгадані вітальні слова, розділ «Віхи становлення», де міститься інформація про 12 освітніх закладів — попередників нинішньої академії, а найоб'ємніший розділ «Vivat academia!» висвітлює сучасне і перспективи нашої науково-освітньої інституції у контексті функціонування структурних підрозділів академії та наукових здобутків і творчих пошуків її науково-педагогічних працівників. Книга подає інформацію про науковців трьох факультетів (соціально-педагогічної освіти і мистецтв (декан Людмила Врочинська), фізичного виховання та біології (декан Олександр Бережанський) і гуманітарно-педагогічного факультету (декан Микола Курач)). У їх складі — 9 кафедр, де працюють 120 науковців, основна маса котрих мають наукові ступені доктора і кандидата наук та вчені звання професора і доцента. Охарактеризовано педагогічний коледж (директор Оксана Камінська), бібліотеку академії (директор Юлія Стрельчук), музеї освіти та довоєнної фотографії, кімнати-музеї композитора Михайла Вериківського та художника Ростислава Глуква, Етнографічну світлицю Волині (завідувач Ірина Комінярська). Сказане слово про газету «Замок» як інформаційний оберіг академії. Йдеться і про адміністративно-технічну службу, бухгалтерію, навчально-методичний відділ, наукову частину, відділ кадрів. Привертає увагу заключний розділ «Вони були учнями Кременця» з конкретного інформацією про 62 найбільш відомих випускників нашої альма-матер.

ЕСКІЗИ В ІСТОРІЇ АЛЬМА-МАТЕР

Серед заходів, присвячених 200-літтю Волинського ліцею у Кременці, окреме місце належить публікації інформаційно-тематичного видання «Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка. Від минулого до сьогодення», яке побачило світ у видавничому центрі нашого навчального закладу. Автор-упорядник книги — завідувач музейним комплексом академії, член Національної спілки журналістів України Валентина Шпак. Рецензентами видання виступили доктор історичних наук, професор кафедри української філології та суспільних дисциплін Ірина Скакальська та кандидат історичних наук, доцент цієї ж кафедри Олександр Соловей.

У книзі відтворюються важливі епізоди процесу формування у нашому краї унікального навчального закладу — Волинської гімназії, її реформування у Волинський ліцей, подається інформація з історії інших освітніх інституцій, які функціонували в історичному архітектурному

висловом Т. Чацького, «... були учнями Кременця». В роботі підкреслено роль Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка у зміцненні та модернізації вищої освіти на Півдні Волині, йдеться про творчі

ліцейного історико-архітектурного комплексу: Волинська гімназія (1805 — 1819), Волинський ліцей (1819 — 1833), Волинська духовна семінарія (1836 — 1902), Віталіївське єпархіальне училище (1902 — 1920), Кремен-

ецького ліцею першої третини ХХ століття. В окремому розділі говориться про діяльність Кременецьких учительського і педагогічного інститутів 1940 — 1969 років, зокрема про їх роль у вихованні вчительських кадрів за радянськими ідейно-теоретичними взірцями та партійно-державними стандартами.

Тут згадується і про Кременецьку педагогічну школу, що готувала вчителів молодших класів і через рік після заснування отримала статус педагогічного училища. Третина століття освітньої історії припадає на функціонування педагогічного училища та педагогічного коледжу, яким автор приділяє особливу увагу, бо на їх навчально-матеріальній базі, кадровому потенціалі та навчально-методичному досвіді педагогів почав своє зростання гуманітарно-педагогічний інститут, що передав естафету вищої школи гуманітарно-педагогічній академії.

Книга віддає належне організаторам, очільникам згаданих освітніх закладів, серед яких — директори учительського інституту Іван Вакула та Уляна Краглик, ректор педагогічного інституту Микола Бригінець, директори

пошуки науково-педагогічного колективу нашої альма-матер у вирішенні завдань та забезпеченні позитивних перспектив розвитку сучасного закладу вищої освіти.

У передньому слові зазначається, що Волинська гімназія та ліцей стали тим духовним та історичним корінням, на якому розквітнув Тернопільський педагогічний інститут у ХХ столітті, розвинувся і став життєздатним Кременецький гуманітарно-педагогічний інститут, а згодом — академія.

Своєрідними символічними історичними віхами еволюції кременецьких закладів вищої освіти стали опубліковані в книзі студентські гімни: старовинний студентський Гімн «Gaudeamus Igitur», Гімн вихованців Волинського ліцею та Гімн Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Книга подає хронологію функціонування навчальних закладів у стінах

нецький ліцей (1920 — 1939), Кременецький учительський і Кременецький педагогічний інститут (1940 — 1969), Кременецька педагогічна школа — педагогічне училище (1944 — 1955), Кременецьке педагогічне училище (1969 — 1991), Кременецький педагогічний коледж (1991 — 2002), Кременецький гуманітарно-педагогічний інститут (2002 — 2014) і Кременецька гуманітарно-педагогічна академія — з 2014 року.

Згідно з такою хронологією і структуроване дане інформаційне видання. Насамперед йдеться про Волинську гімназію та ліцей, їх викладачів і випускників, які визначили славу і престиж навчального закладу, впливали на розвиток тогочасної освіти, науки, мистецтва та різних галузей суспільного життя. Охарактеризовано діяльність духовних навчальних закладів ХІХ — початку ХХ століть. Часом великих освітніх надій назвала автор період функціонування Кремен-

педагогічного училища Василь Редько і Генріх Стиранкевич, директори педагогічного коледжу Володимир Стародубець, Василь Яценко й Афанасій Ломакович, до заслуг якого належить реформування педагогічного коледжу в гуманітарно-педагогічний інститут і в академію.

Видання стане корисним кожному, хто хоче побачити обриси розвитку освіти у нашому краї.